

בבית המשפט העליון

רע"א 7657/11

לפני: כבוד הנשיא א' גרוניס

המבקשים: 1. אברהם גריסרו
2. רפאל מואדב
3. אסף נמרוד

נגד

המשיבים: 1. דניאל ברמן
2. נחמן כהן-צדק

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי
בתל-אביב-יפו מיום 14.9.2011 בת.א. 2814/07, שניתנה
על ידי כבוד השופט י' אטדגי

בשם המבקשים: בעצמם
בשם המשיב 1: עו"ד דניאל בוסתנאי; עו"ד דורי אייל
בשם המשיב 2: עו"ד יוסי מרקוביץ; עו"ד חגי יערי

החלטה

1. בפסק דין שניתן בהיעדר התייצבות המבקשים דחה בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (כב' השופט י' אטדגי) את תביעתם של המבקשים נגד המשיבים. המבקשים הגישו בקשה לביטול פסק הדין והבקשה נדחתה. מכאן בקשת רשות הערעור שלפניי.

2. העובדות העיקריות הדרושות לענייננו הן כדלקמן: ביום 30.12.2007 הגישו המבקשים תביעה על סך 5 מיליון ש"ח נגד המשיבים ונגד שני נתבעים נוספים שהינם תושבי חוץ, מר גרגורי סיר (להלן – סיר) ו-Newage L.L.C (להלן – Newage), שהיא על פי הטענה חברה שסיר מחזיק במניותיה. על פי כתב התביעה, המבקשים 1-2 (להלן – גריסרו ומואדב) הם בעלי מחצית המניות של חברת דאריקום בע"מ (להלן – דאריקום), והמבקש 3 (להלן – נמרוד) מחזיק בנאמנות במחצית השנייה של מניות דאריקום עבור המשיב 1 (להלן – ברמן) ושותפו של ברמן, שהלך בינתיים לעולמו.

עניינה של התביעה הוא, בתמצית, בטענה כי סיר הפר התחייבות לשלם לדאריקום סכום של 1,250,000 דולר באמצעות Newage עבור זכויות וקניין רוחני של דאריקום. לטענת המבקשים, סכום זה היה אמור להגיע לידיהם. באשר לברמן נטען בכתב התביעה, כי הוא הוציא במרמה מידע מכספת של דאריקום והעבירו לסיר. לגבי המשיב 2 נטענות בכתב התביעה טענות בקשר לטיפולו בהגנת קניינה הרוחני של דאריקום. עוד יצויין, כי התביעה הינה הליך אחד מתוך מספר הליכים המתנהלים בין בעלי הדין.

3. ביום 25.10.2010 ניתן פסק דין בהיעדר הגנה נגד סיר ו-Newage. התביעה נגד המשיבים המשיכה להתברר ודיון קדם משפט נקבע ליום 13.2.2011 בשעה 12:30 (להלן – הדיון). ביום ובשעה הייעודה התייצבו לדיון באי כוחם של המשיבים אולם מטעם המבקשים לא התייצב איש לדיון. באותה עת היו גריסרו ומואדב מיוצגים על ידי עו"ד איל בר-לב (להלן – עו"ד בר-לב) ואילו נמרוד, עורך דין בעברו, ייצג את עצמו. נוכח היעדרותם של המבקשים מהדיון נתן בית המשפט המחוזי (כב' השופט י' אטדגי) פסק דין הדוחה את תביעת המבקשים נגד המשיבים. כמו כן חויבו המבקשים בתשלום שכר טירחה והוצאות משפט למשיבים.

4. ביום 27.2.2011 הגישו המבקשים בקשה לביטול פסק הדין. היעדרות המבקשים מהדיון הוסברה בבקשה בכך ש"ב"כ המבקשים 1 ו-2 [עו"ד בר-לב – א' ג'] יחד עם המבקש 3 [נמרוד – א' ג'] היו באמצע שמיעת ראיות בתיקים אזרחיים מאוחדים, לפני כב' השופט תמיר מיכאל בבית משפט השלום, ולמרות הציפייה שיוכלו להשתחרר לצורך ההופעה לדיון בתובענה הנוכחית, נבצר מהם לעזוב את הדיון שבו שניהם נטלו חלק פעיל". הבקשה נחתמה על ידי נמרוד וכן על ידי עו"ד בר-לב, אשר ציין לצד חתימתו, כי "אף אני מסכים לבקשה, ומבצע בדיקת מסירה על מועד הדיון הנ"ל". לבקשה צורף תצהיר של נמרוד. המשיבים התנגדו לבקשה. ביום 22.3.2011 הגישו המבקשים תגובה לתשובות המשיבים. בתגובה נטען, במענה לטענה שעל המבקשים היה להגיש בקשה לדחיית אחד מן הדיונים שהיו קבועים לאותו יום, כי המבקשים העריכו שהדיון בבית משפט השלום, שהחל בשעה 09:30, יסתיים לפני תחילת הדיון בבית המשפט המחוזי שנקבע לשעה 12:30, "אולם עקב עיכובים בלתי צפויים, בשעה 1230 היו המבקשים בעיצומה של חקירת עד שלא ניתן היה להפסיקה. עקב אילוצן בלתי צפוי זה, לא הגיעו המבקשים לדיון בתביעה הנוכחית". תגובת המבקשים חתומה על ידי נמרוד ובסמוך לחתימתו מופיעה חתימה הנחזית להיות חתימתו של עו"ד בר-לב. יוער, כי בדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי טען עו"ד בר-לב, כי הוא לא חתם על התגובה וכי "מישהו" חתם בשמו, שלא על דעתו.

5. לאחר הגשת התגובה האמורה מיום 22.3.2011 הגישו המבקשים עוד מספר כתבי טענות מבלי לקבל לכך רשות כנדרש. כך, ביום 27.3.2011 הוגשה תגובה נוספת, חתומה על ידי נמרוד, אשר נכתב בה כי היא מוגשת "בשם כלל המבקשים". בתגובה זו נטען, כי לא ניתן היה להפסיק את חקירת העד בהליך המקביל בבית משפט השלום. ביום 29.3.2011 הוגשה "תגובה מעודכנת של המבקשים 1, 2" החתומה על ידי עו"ד בר-לב. בתגובה זו נטען, כי "לאחר שביצעו בדיקת מסירה על מועד הדיון אשר היה קבוע ליום 13.2.11, בהתאם לכתובת בא כוחם הנ"ל רחוב הרצל 54 נתניה לא נמצאה כל מסירה לדיון הנ"ל". כמו כן נכתב בה, כי היעדרות עו"ד בר-לב נבעה מ"שילוב" של אי ידיעתו על מועד הדיון ושל חקירת עד "שלא ניתן היה להפסיקה" בדיון המקביל בבית משפט השלום. ביום 3.4.2011 הגיש נמרוד כתב טענות שכונה "סיכום תשובות". ביום 4.4.2011 הגיש עו"ד בר-לב "תגובה מעודכנת" נוספת. בתגובה זו טען עו"ד בר-לב, כי רק ביום 30.3.2011 "נודע לו להפתעתו" כי זימון לדיון הומצא למשרד ברמת גן בו שוכר עו"ד בר-לב חדר ושירותי משרד, אך המזכירה במשרד ברמת גן לא מסרה לו את הזימון. לתגובה זו צורפו תצהירים של עו"ד בר-לב וכן של גריסרו ומואדב.

6. ביום 14.6.2011 קיים בית המשפט המחוזי דיון בבקשה לביטול פסק הדין. בדיון נחקרו בחקירות נגדיות עו"ד בר-לב ושלושת המבקשים. ביום 14.9.2011 דחה בית המשפט המחוזי (כב' השופט י' אטדגי) את הבקשה לביטול פסק הדין. בית המשפט המחוזי בחן תחילה האם נפל פגם בהמצאת הזימונים לדיון. לא הייתה מחלוקת, כי לנמרוד הומצא זימון כדין וכי הוא ידע על הדיון. באשר לעו"ד בר-לב נקבע, כי הומצא זימון כדין למשרד ברמת גן שהוא אחד משני משרדים המשמשים אותו. בית המשפט המחוזי הוסיף, כי הטענה שהזימון לא נמסר לעו"ד בר-לב על ידי המזכירה במשרד אינה רלוונטית לשאלת הביטול מחובת הצדק. בהמשך דן בית המשפט המחוזי בשאלה האם יש הצדקה לבטל את פסק הדין מכוח שיקול הדעת הנתון לבית המשפט. בית המשפט המחוזי דחה את הסבריהם של נמרוד ועו"ד בר-לב באשר לסיבת היעדרותם מהדיון. נקבע, כי מצופה היה מנמרוד לפנות בבקשה לדחיית אחד הדיונים. לחלופין היה עליו, משהתברר כי הדיון בבית משפט השלום מתארך, להודיע על כך לב"כ המשיבים או לבית המשפט. לחובת הגירסה שמסר עו"ד בר-לב נזקפה העובדה שלא הובאה עדותה של המזכירה שלטענת עו"ד בר-לב לא מסרה לו את הזימון לדיון. כמו כן התייחס בית המשפט לשיהוי בהגשת הבקשה לביטול פסק הדין, לכך שטענת עו"ד בר-לב כי הוא לא היה מודע לקיומו של הדיון הועלתה רק בשלב מאוחר ולנתונים נוספים שעלו מעדויותיהם של המבקשים ושל עו"ד בר-לב. לאור זאת נקבע, כי נמרוד ועו"ד בר-לב נהגו בזלזול כלפי בית המשפט וכלפי הנתבעים ובאי-כוחם. לאחר מכן בחן בית המשפט המחוזי את סיכויי התביעה. בהחלטתו התייחס בית המשפט המחוזי

לקשיים לכאורה בתביעת המבקשים נגד המשיבים ובכלל זה קבע, כי כתב התביעה מנוסח בצורה בלתי בהירה וחסרה, כי עיקר הטענות בכתב התביעה אינן מופנות כלפי המשיבים אלא כלפי סיר ו-Newage וכי טענות סף מסוימות שהעלו המשיבים הן לכאורה בעלות משקל של ממש. לפיכך נקבע, כי סיכויי התביעה להתקבל דלים, והבקשה לביטול פסק הדין נדחתה. על החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערעור דנא.

7. המבקשים, אשר בהליך זה אינם מיוצגים על ידי עורך-דין, טוענים כי בית המשפט המחוזי שגה בהחלטתו שלא לבטל את פסק הדין. לטענתם, נמרוד לא ביקש את דחיית הדיון מכיוון שטיפולים רפואיים שעבר "פגעו קשות ביכולתו לתפקד". כמו כן הם טוענים, כי לא היה שיהוי בהגשת הבקשה לביטול פסק הדין וכי בית המשפט המחוזי פירש את התנהגותם כזלזול בבית המשפט שלא בצדק. עוד נטען, כי אין לזקוף לחובת גריסרו ומואדב את התנהלותו של עו"ד בר-לב. לבסוף טוענים המבקשים, כי בית המשפט המחוזי שגה בהערכת סיכויי התביעה. המשיבים מתנגדים לבקשה.

8. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, ובכלל זה טענות המבקשים בתגובתם לתשובות המשיבים וב"בקשה להוספת אסמכתא", הגעתי למסקנה כי דין בקשת רשות הערעור להידחות. בשלב זה אין למעשה מחלוקת, כי המבקשים זומנו לדיון כדין. על כן, נותר לבחון האם יש הצדקה לבטל את פסק הדין מכוח שיקול הדעת הנתון לבית המשפט. לעניין זה נקבע, כי השאלות העיקריות אותן יש לשאול הן סיבת אי ההתייצבות וסיכויי התביעה (או סיכויי ההגנה כאשר מבקש הביטול הוא הנתבע) (ראו למשל, רע"א 1957/12 חלה נ' כהן (לא פורסם, 22.5.2012) (להלן – פרשת חלה); אורי גורן סוגיות בסדר דין אזרחי 372-373 (מהדורה עשירית, 2009)).

9. באשר לסיבת ההיעדרות, איני מוצא הצדקה להתערב בקביעת בית המשפט המחוזי, כי התנהגותם של נמרוד ועו"ד בר-לב מעידה על זלזול בבית המשפט. אין מחלוקת, כי נמרוד ידע על הדיון בבית המשפט המחוזי. אף אם כטענתו התארך הדיון בבית משפט השלום באופן בלתי צפוי, הרי שלא מובן מדוע לא יכול היה נמרוד למסור על כך הודעה לבית המשפט המחוזי, המצוי באותו מבנה בו מצוי בית משפט השלום, או לבא-כוח המשיבים. טענתו של נמרוד כי בשל הטיפולים הרפואיים אותם עבר לא היה ביכולתו למסור הודעה על התמשכות הדיון בבית משפט השלום לא נטענה בבקשה לביטול פסק הדין. טענה זו הועלתה לראשונה בשלב מאוחר ומבלי שנתמכה בראיות בכתב, לא כל שכן בחוות דעת רפואית. בנסיבות אלה ברי כי אין לקבלה. יוער, כי קשה גם להבין כיצד עולה טענה זו בקנה אחד עם טענותיו של נמרוד לפיהן הוא היה "פעיל" בדיון שנערך בבית משפט השלום וכי הוא נאלץ להישאר בדיון שם על מנת

"לרשום את השאלות" שנשאל העד בחקירתו. ודוק, מהבקשה לביטול פסק הדין וכן מהתגובה מיום 22.3.2011 בה נכתב כי "בשעה 1230 היו המבקשים בעיצומה של חקירת עד, שלא ניתן היה להפסיקה" עלול להיווצר רושם מטעה כאילו נמרוד ועו"ד בר-לב עצמם חקרו עד באותה עת בדיון שהתנהל בבית משפט השלום. ברם, התברר כי לא כך הדבר וכי עו"ד בר-לב החל לחקור את העד מספר שעות אחרי השעה שנקבעה לדיון בבית המשפט המחוזי ואילו נמרוד כלל לא חקר את העד באותו דיון.

10. בית המשפט המחוזי פירט בהחלטתו "תמיהות" באשר לגרסאותיו של עו"ד בר-לב. בית המשפט המחוזי עמד על הדברים בפירוט ואיני רואה צורך לחזור עליהם. די בכך שאציין, כי גרסתו של עו"ד בר-לב לפיה היעדרותו מהדיון נבעה מ"שילוב" של אי ידיעה על קיום הדיון יחד עם חקירת עד בדיון מקביל שלא ניתן היה להפסיקה היא, בלשון המעטה, גרסה מוקשית. שכן, אם עו"ד בר-לב לא ידע על הדיון, מה לאי התייצבותו לדיון ולחקירת העד בדיון האחר? ! זאת ועוד, הטענה כי עו"ד בר-לב לא ידע על הדיון נטענה לראשונה בתגובה מיום 29.3.2011, כחודש וחצי לאחר שניתן פסק הדין, כאשר עוד לפני כן חתם עו"ד בר-לב על הבקשה לביטול פסק הדין בה כלל לא נזכרה טענה זו. בחקירתו של עו"ד בר-לב בבית המשפט המחוזי לא ניתן לכך כל הסבר המניח את הדעת. עוד יצוין, כי בבקשה שלפניי טוענים המבקשים שבית המשפט המחוזי שגה בכך שזקף לחובתם את פרק הזמן שחלף ממועד מתן פסק הדין ועד הגשת הבקשה לביטול פסק הדין. זאת, שכן פרק הזמן האמור, כשבועיים, היה נחוץ לתיאומים עם עו"ד בר-לב ועם חברת הביטוח שלו, ועל מנת שעו"ד בר-לב "לא יוכל" בתשובה לא מתאימה". טענה אחרונה זו מוטב היה אלמלא נטענה והיא אינה מסייעת לחיזוק אמינותן של לפחות חלק מהגרסאות שנמסרו לבית המשפט המחוזי מטעם המבקשים. נוכח זאת, ונוכח נתונים נוספים עליהם עמד בית המשפט המחוזי, איני רואה עילה להתערב במסקנת בית המשפט המחוזי באשר להתנהלותם של נמרוד ושל עו"ד בר-לב.

11. השאלה הנוספת אותה יש לבחון היא, כאמור, שאלת סיכויי התביעה. בפסיקה נקבע, כי לרוב יינתן משקל רב יותר לתשובה לשאלה זו ביחס למשקל שיינתן לסיבת ההיעדרות. לצד זאת נקבע, כי יהיו מקרים בהם מחדלו של בעל דין הוא כה משמעותי עד שיהא בו כדי להאפיל על התשובה לשאלת הסיכויים (ראו והשוו, ע"א 1782/06 משרד הבינוי והשיכון נ' סולל בונה (לא פורסם, 6.4.2008) והפניות שם; רע"א 2159/00 פנחסי נ' טוויסה (לא פורסם, 19.6.2000); ראו גם פרשת חלה). אכן, יש להבחין בין מקרים בהם סיבת ההיעדרות נעוצה באי הבנה, היסח דעת, צירוף נסיבות

אומללות או אף בשל רשלנות מסוימת, לבין היעדרות שמקורה בזלזול בבית המשפט וללא כל סיבה סבירה (ראו, ע"א 32/83 אפל נ' קפח, פ"ד לז(3) 431, 438 (1983)).

דעתי היא, כי המקרה דנא הוא אחד המקרים בהם יש ליתן משקל גבוה יותר להתנהלות שהביאה להיעדרות המבקשים מהדיון ולדברים שבאו לאחר מכן. נקבע כאמור, כי התנהלותם של עו"ד בר-לב ושל נמרוד, שתוארה לעיל רק בחלקה, לקתה בזלזול של ממש בבית המשפט ובהליך. על רקע זה, איני סבור שסיכויי התביעה הינם כאלה המצדיקים את ביטול פסק הדין. בית המשפט המחוזי עמד בהחלטתו על קשיים לכאורה בתביעה נגד המשיבים ואיני רואה לנכון להוסיף על האמור שם. ודוקו, גם אם סיכויי התביעה אינם "דלים" כפי שקבע בית המשפט המחוזי, ויודגש כי איני קובע מסמרות בעניין, הרי שבהתחשב באמור לעיל אודות התנהלותם של נמרוד ועו"ד בר-לב, ודאי לא מצאתי כי מדובר בסיכויים גבוהים במידה המצדיקה התערבות בהחלטת בית המשפט המחוזי.

12. גריסרו ומואדב טוענים, כי אין לזקוף לחובתם את התנהלותו עו"ד בר-לב, בא-כוחם בהליך דלמטה. ייתכן, שיש מקום ליתן משקל מסוים לעובדה כי נקבע שעו"ד בר-לב, להבדיל משולחיו, הוא שנהג בזלזול כלפי בית המשפט. אף אם כך הוא, אין די בזאת בכדי לשנות ממסקנתי. בית המשפט המחוזי מצא שעניינם האמיתי של גריסרו ומואדב בתביעה מועט, אם בכלל, וכי התביעה מנוהלת בעיקר על ידי נמרוד. כך, כאשר נשאל מואדב בחקירתו הנגדית על הנעשה בהליך הוא השיב "אין לי מושג" וגריסרו השיב תשובות כלליות בלבד. זאת, למרות שהשניים ציינו בתצהיריהם, כי התביעה היא לא פחות מ"מטרת חיים" עבורם. בית המשפט המחוזי עמד על נתונים נוספים שצינו השניים בתצהיריהם אשר לא עלו בקנה אחד עם עדויותיהם בבית המשפט. לפיכך, איני סבור כי יש להתערב במסקנתו של בית המשפט המחוזי. מובן, כי ככל שקיימות לגריסרו ומואדב טענות נגד עו"ד בר-לב הם רשאים לבררן בהליך מתאים.

13. אשר על כן, בקשת רשות הערעור נדחית. המבקשים ישאו ביחד ולחוד בשכר טירחת עורך-דין בסך 12,500 ש"ח לכל אחד מהמשיבים.

ניתנה היום, כ"ח בסיון התשע"ב (18.6.2012).

ה נ ש י א